

De vaste Commissie voor Financiën, in welke handen dit wetsontwerp is gesteld, heeft de eer daarover het volgende te rapporteren.

Ter voorkoming van misverstand zij opgemerkt, dat het opnemen van vragen, beschouwingen of gedachten in dit verslag niet impliceert, dat de gehele Commissie of een meerderheid uit haar midden de inhoud daarvan ondersteunt; elke vraag, beschouwing of gedachte blijft, wat inhoud en strekking betreft, geheel voor de verantwoordelijkheid van het lid of de leden, die deze hebben geopperd, tenzij anders blijkt.

ALGEMEEN

De Commissie verwees voor de inzichten over de verhouding tussen de inkomsten- en de vermogensbelasting, die in haar vergaderingen naar voren kwamen, naar de opmerkingen, welke in het voorlopig verslag bij het Ontwerp van wet op de inkomstenbelasting 1960 zijn opgenomen.

Zij zou het op prijs stellen, wanneer de bewindslieden in hun antwoord de budgettaire gevolgen van de geuite wens en gedane suggesties, voorzover deze van enige importantie zijn, zouden opnemen.

Vele leden memoreerden, dat in de memorie van toelichting wordt gezegd, dat slechts een hoofdzakelijk technische herziening van de bestaande regeling beoogd wordt. Naar hun mening is het echter van groot belang de plaats van de vermogensbelasting in het belastingstelsel thans opnieuw vast te stellen, welke plaats onder meer bepaald wordt door de inkomstenbelasting enerzijds en het successierecht anderzijds.

Zij zagen de vermogensbelasting als een aanvullende inkomstenbelasting. Kon vóór de oorlog nog gesteld worden, dat de vermogensbezitter een grote voorsprong had op de niet-vermogensbezitter uit hoofde van het aanwezig zijn van een rampenreserve, zoals de memorie van toelichting dit omschrijft, ná de oorlog is de voorsprong belangrijk teruggelopen als gevolg van de gewijzigde maatschappelijke structuur. Door de verbeterde sociale wetgeving is de werknemer tot op zekere hoogte een inkomen gewaarborgd door de werkloosheids- en wachtgeldverzekeringen, de pensioenvoorzieningen via de bedrijfstakken als aanvulling op de bodemuitkeringen van de A.O.W., de A.W.W. en in de naaste toekomst waarschijnlijk nog de algemene invaliditeitsverzekering.

De voorsprong, die de vermogensbezitter had op de werknemer, is voorts verkleind nu de werknemer zijn sociale zekerheden mede verwerfde met fiscale steun. Nu de voorsprong van de vermogensbezitter op de werknemer verminderd is, zou alleen om deze reden al de vermogensbelasting verlaagd moeten worden.

Een andere factor, die hierbij een rol speelt, aldus deze leden, is het feit, dat door de sterk gestegen progressie in het tarief van de inkomstenbelasting het deel van het zuiver inkomen, dat na betaling van de inkomstenbelasting voor betaling van de vermogensbelasting en voor vertering overschiet, niet groot is. De druk van de vermogensbelasting is aanzienlijk, hetwelk ook blijkt uit het volgende voorbeeld.

Stel iemand met een vermogen van f 100 000, hetwelk een rendement oplevert van f 4000. Zijn arbeidsinkomen bedraagt f 50 000. Zijn gezin bestaat uit man, vrouw en 2 kinderen, voor wie kinder aftrek wordt genoten. Het inkomen bedraagt derhalve $f 50\,000 + f 4000 = f 54\,000$. De verschuldigde inkomstenbelasting (tarief 1962) bedraagt f 23 021. De verschuldigde vermogensbelasting f 275. In totaal verschuldigd f 23 296. Zou deze belastingplichtige geen vermogen hebben, dan zou zijn inkomen bedragen f 50 000. De verschuldigde inkomstenbelasting bedraagt dan f 20 553. Over de f 4000 vermogensinkomen is dus verschuldigd $f 23\,296 - f 20\,553 = f 2743$ of 68,57 pct.

Zou deze belastingplichtige f 54 000 uit arbeid genoten hebben, dan zou verschuldigd zijn wegens inkomstenbelasting f 23 021. De f 4000 arbeidsinkomen zijn dan belast met $f 23\,021 - f 20\,553 = f 2468$ of 61,7 pct.

Het bezit van het vermogen brengt dus een hogere druk met zich, groot 68,57 pct. — 61,70 pct. = 6,87 pct.

Anders uitgedrukt kan men ook zeggen, dat in dit geval van f 100 arbeidsinkomen voor privé-vertering en besparing f 38,30 overschiet. Van f 100 vermogensinkomen schiet slechts f 31,43 over. Het vermogensbezit legt dus een extra druk van plm. 18 pct. op het verteerbaar en bespaarbaar inkomen.

Hierbij merkten de hier aan het woord zijnde leden op, dat het hier om een relatief niet groot vermogen gaat, waarvan f 45 000 is vrijgesteld.

Hoe groot de druk van de vermogensbelasting en het successierecht is, demonstreerden deze leden met het volgende voorbeeld. Zij vergeleken twee personen, A en B, die beiden een inkomen uit arbeid hebben, groot f 50 000. A heeft echter na 1940 een vermogen opgebouwd van f 100 000, bespaard uit eigen arbeid en niet afkomstig uit erfenissen. Het vermogen levert een rendement op van 4 pct. Zowel A als B verteren na belastingbetaling f 20 000 's jaars; A en B hebben elk 2 kinderen. Zowel A als B overlijden na vijf jaar. Hun echtgenoten overlijden kort daarop.

Voor de kinderen van A resteert na betaling van inkomstenbelasting, vermogensbelasting en successierecht over het meerdere boven het startvermogen van f 100 000 f 50 548. De inkomsten uit vermogen bedroegen in die vijf jaar f 24 336.

Voor de erven van B resteert na betaling van inkomstenbelasting en successierecht f 46 736. De inkomsten uit vermogen bedroegen slechts f 3905. A heeft in die periode f 24 336 — f 3905 = f 20 481 meer inkomen uit vermogen gehad dan B. Voor zijn erven resteert echter slechts f 50 548 — f 46 736 = f 3812 meer dan voor de erven van B.

Er is derhalve wegbelast plm. 81,4 pct. wegens meer successierecht, inkomstenbelasting en vermogensbelasting.

In deze inkomensklasse is marginaal wegens inkomstenbelasting verschuldigd plm. 60 pct. Wegens vermogensbelasting en successierecht is dus *extra* verschuldigd plm. 21 pct. Uit dit voorbeeld blijkt, dat de druk van vermogensbelasting en successierecht tezamen naar de mening van deze leden te zwaar is, doch tevens dat het vormen van vermogen door besparing ten gevolge van de naar hun mening eveneens te zware inkomstenbelasting uitermate wordt bemoeilijkt.

In de memorie van toelichting wordt in het staatsje, vermeld op blz. 6, linker kolom, gesuggereerd, dat de druk van de vermogensbelasting in vergelijking met vóór de oorlog zou zijn afgenomen. De berekeningswijze is echter naar de mening van de hier het woord voerende leden onjuist.

Vergeleken had moeten worden de totale druk van de inkomstenbelasting en de vermogensbelasting vóór de oorlog in bepaalde inkomensklassen en diezelfde druk bij vergelijkbare inkomens na de oorlog.

Naar de mening van deze leden wordt de extra-draagkracht, welke uit vermogen voortvloeit, doch welke verminderd is sedert 1940, door de cumulerende werking van inkomstenbelasting, vermogensbelasting en successierecht praktisch wegbelast; daarbij mag niet vergeten worden, dat de vermogensbezitter grote risico's loopt.

Op grond van het vorenstaande meenden deze leden dan

ook te moeten concluderen, dat het tarief van de vermogensbelasting aanzienlijk verlaagd moet worden, tenzij de betaalde vermogensbelasting alsnog als van het inkomen aftrekbare persoonlijke verplichting wordt aanvaard.

Enkele van deze leden wilden het voorgaande nog onderstrepen door op te merken, dat de vermogensbelasting in sommige gevallen een desastreuze heffing betekent. Zij adstrueerden deze stelling met het volgende voorbeeld. Stel dat de waarde van een aandeel van f 1000 bedraagt f 10 000. Stel het dividend op 25 pct. of f 250. Hiervan moet betaald worden wegens vermogensbelasting f 50 en aan inkomstenbelasting bij een marginaal tarief van 50 pct. f 125. Het netto-rendement bedraagt dus f 75 of f 0,75 pct.

De vele hiervoor het woord voerende leden zouden gaarne vernemen, welke tarieven en vrijgestelde bedragen van kracht zijn in de in de memorie van toelichting (blz. 5) genoemde landen.

Vele andere leden konden zich over het algemeen verenigen met de uiteenzettingen in de memorie van toelichting aangaande de rechtsgronden, waarop het heffen van vermogensbelasting steunt. Degene, die vermogensinkomen geniet, beschikt op grond van de stabiliteit en de duurzaamheid van dit inkomen over een grotere draagkracht dan degene, die gelijke inkomsten door eigen arbeidsprestaties verwerft. Bovendien verschafte ook het vermogen zelf afgezien van de inkomsten daaruit aan de eigenaar een maatschappelijke voorsprong en heft het de noodzaak van besparingen geheel of grotendeels op.

Wanneer in de memorie van toelichting wordt gesteld, dat de sociale ontwikkeling in een en ander tot op zekere hoogte verandering heeft gebracht, dan konden deze leden zich in zoverre met deze gedachtengang verenigen, dat ook naar hun mening een maatschappelijke voorsprong thans meer dan vroeger ook langs andere wegen kan worden bereikt dan die, welke de beschikking over een vermogen openstelt. Niettemin verschafte een vermogen aan de eigenaar in vergelijking tot degene, die niet op een andere wijze in gunstige maatschappelijke omstandigheden verkeert, ook thans, in het bijzonder waar het gaat om de oprichting van of de deelneming in een onderneming of de uitoefening van een vrij beroep, veel ruimere maatschappelijke mogelijkheden.

Deze leden waren voorts van mening, dat de twee genoemde feiten — het bestaan van een gefundeerd inkomen en de voorsprongpositie, die het vermogen op zich zelf verschafte — een rechtsgrond opleveren voor de invoering van een progressief tarief boven een ruim getrokken grens. Voor een dergelijke opbouw van het tarief bestaat naar hun mening te meer grond, omdat de successierechten, verschuldigd bij de vererving van grotere vermogens, relatief laag zijn, waarbij zij verwezen naar de beschouwingen op blz. 5, rechterkolom, van de memorie van toelichting.

De vele eerder aan het woord zijnde leden meenden tegenover deze beschouwingen een tweetal opmerkingen te moeten maken. Allereerst konden zij in het naar voren gebrachte zelfs geen aanwijzing vinden tot het invoeren van een progressie in het tarief en evenmin vonden zij enige motivering voor de ter sprake gebrachte ruim getrokken grens.

Bij de beschouwingen werd blijkbaar aandacht gegeven aan de draagkracht der contribuabelen. Hoe die draagkracht in verband is te brengen met de successierechten, welke na de dood van die contribuabelen moeten worden betaald, is een raadsel.

In de memorie van toelichting, aldus vervolgd door de vele andere leden hun betoog, worden enkele beschouwingen gewijd aan het feit, dat de opbrengst van de vermogensbelasting relatief sterk is gedaald. Het kwam deze leden voor, dat de sterke relatieve daling voor het overgrote deel uit de invoering dan wel uit de toegenomen betekenis van andere belastingen moet worden verklaard, waarbij eventuele veranderingen in de maatschappelijke betekenis van de voorsprongpositie geen rol hebben gespeeld. Bovendien heeft het feit, dat onder meer instellingen, die op de verschillende gebieden van verkeering werkzaam zijn, over een relatief groter deel van het nationale vermogen zijn gaan beschikken, invloed op de relatieve

opbrengst van de vermogensbelasting uitgeoefend. Deze leden meenden dan ook in tegenstelling tot wat in de memorie van toelichting wordt gesteld, dat de verschuivingen in de opbrengsten allerminst zonder meer in verband mogen worden gebracht met een maatschappelijke ontwikkeling, die de sociale voorsprong, welke een vermogen aan de eigenaar verschaft, zou hebben verkleind.

Verscheidene leden wilden in herinnering brengen, dat de in 1892 ingevoerde vermogensbelasting de vorm was, waarin inkomen uit vermogen werd belast. Zij stond naast de bedrijfsbelasting, welke inkomen uit onderneming en dienstbetrekking trof. Men stond toen voor de vraag, of bij de belasting van het inkomen uit vermogen het geschatte vermogen zelf dan wel het daaruit verkregen inkomen tot maatstaf behoorde te dienen.

In het leerboek van Pierson, de maker van de wet, staat te lezen, „dat beide stelsels zich lenen tot kritiek en deze kritiek grotere betekenis zal hebben, naar gelang de vermogensbelasting zwaarder is”. „Reden te meer om bij belastingen als deze de matigheid te betrachten”. Na veel wikken en wegen is het stelsel van de maatstaf van het vermogen gekozen. Het tarief werd op 1,25 per mille vastgesteld. Overduidelijk is echter, dat de bedoeling van de wetgever was, dat deze belasting uit het inkomen zou worden voldaan, omdat het een inkomstenbelasting was. Toen in 1914 de bedrijfsbelasting plaatsmaakte voor een algemene inkomstenbelasting, kreeg de vermogensbelasting in zoverre een ander karakter, dat zij aanvullend werd in plaats van de enige belasting op inkomen uit vermogen. Het tarief werd dan ook verlaagd tot een half per mille. Dit tarief is sedertdien vele malen verhoogd, waarbij de oorspronkelijke opzet vaak onvoldoende in het oog is gehouden.

Tot goed begrip van de huidige situatie, die volgens de ontwerpen bestendig zal blijven, het volgende: Per f 1000 vermogen betaalt men f 5 vermogensbelasting. Stel het inkomen uit deze f 1000 op f 40, dan blijft in de hogere inkomensklassen, al naar het marginale belastingpercentage, na betaling van inkomstenbelasting f 12 à f 20 over. Hiervan gaat de f 5 aan betaalde vermogensbelasting af, zodat een pover netto-rendement en inkomen resteert. Is het inkomen uit de f 1000 niet f 40 maar f 20, gelijk tegenwoordig uit grondbezit of aandelenbezit, dan wordt de rekensom: restant na inkomstenbelasting f 6 à f 10, waarvan nog af f 5 vermogensbelasting, zodat resteert na aftrek van kosten nul of zelfs een negatief bedrag bij nog lager rendement.

Vele andere leden merkten naar aanleiding hiervan op, dat het rendement in het voorbeeld laag is als gevolg van het feit, dat in de hoge koers niet alleen de dividenduitkering, doch ook andere voordelen zijn verdisconteerd. Verkoop van het aandeel geeft zelfs een belastingvrij genieten van deze voordelen. De last, die de vermogensbelasting oplegt, dient huns inziens dan ook niet uitsluitend op de dividenduitkering te worden betrokken.

Hiertegenover merkten de eerder aan het woord zijnde verscheidene leden op, dat vooral rustige beleggers van deze koersstijging de dupe worden.

Hun betoog voortzettend verklaarden zij, dat deze hoogst onbevredigende situatie ontstaat in verband met de hoogte der tarieven, doordat inkomstenbelasting wordt geheven over inkomsten, die men niet krijgt, omdat de vermogensbelasting niet wordt beschouwd als aftrekbare last, die op het inkomen rust. Wil men behalve argumenten uit het verleden citaten uit het heden lezen, welke als argumenten tegen het huidige stelsel kunnen dienen, dan sla men op blz. 20 van de memorie van antwoord op de Algemene Kinderbijslagverzekering. Daar staat te lezen, dat de Regering van oordeel is, „dat bij een naar de financiële draagkracht van het inkomen geheven belasting de aftrekbaarheid van de premie berust op het grondbeginsel van de belastingheffing naar het inkomen, nl. dat het *werkelijke* inkomen maatstaf is voor de bepaling van de individuele draagkracht”. En verder: „Ook naar de opvatting omtrent het fiscale inkomensbegrip in het maatschappelijk verkeer zou het niet redelijk zijn belasting te heffen over inkomen, dat men in feite niet geniet, doordat het moet worden afgestaan, hetzij ingevolge een contractuele binding, hetzij ingevolge wettelijke bepalingen, als bijdrage tot de inkomensvorming van anderen”.

Dit door de Regering geleverde betoog past geheel als goed gefundeerd argument voor de aftrekbaarheid van de vermogensbelasting voor de inkomstenbelasting.

Als bezwaar tegen de aftrekbaarheid van de vermogensbelasting voor de inkomstenbelasting kan — evenals trouwens ten opzichte van elke aftrekpost — worden aangevoerd, dat in verband met de progressie in de tarieven der inkomstenbelasting hier in feite een degressie zou plaatsvinden ten gunste van de hoogste inkomens. Vandaar dat in de inleidende beschouwingen in het voorlopig verslag op het Ontwerp van wet op de inkomstenbelasting 1960, waar de samenhang der onderscheidene belastingen behandeld is, de suggestie is gedaan de vermogensbelasting te koppelen aan het inkomen uit vermogen.

Terwijl een eventuele aftrekbaarheid van de vermogensbelasting voor de inkomstenbelasting in de laatstgenoemde belastingwet zou dienen te worden geregeld, zou een koppeling van de vermogensbelasting aan het inkomen uit vermogen op de wijze als in genoemde inleidende beschouwingen gesuggereerd in de vermogensbelasting plaats dienen te vinden.

Als alternatief voor de aftrekbaarheid van de vermogensbelasting bij de bepaling van het belastbaar inkomen opperden deze leden het volgende denkbeeld. De vermogensbelasting wordt geheven naar het gewone tarief met dien verstande, dat aan binnenlandse belastingplichtigen niet meer zal worden opgelegd dan een bedrag overeenkomende met een zeker percentage bv. 10 van het bedrag hunner inkomsten uit vermogen. Dit percentage is gekozen, omdat 10 pct. geheven over vermogensinkomsten bij 5 pct. rendement overeenkomt met een heffing van $\frac{1}{2}$ pct. over het vermogen. Bij dit of een hoger rendement zal het plafond dus niet werken en blijft alles bij het oude. Bereikt wordt echter, dat bij een rendement van minder dan 5 pct. inkomensgedeelten niet grotendeels of geheel worden wegbelast. Men denke in dit verband aan het laag renderende grondbezit en het lage rendement van sommige aandelen, waarbij de beleggers vooral narigheid van koersstijging ondervinden.

Teneinde de gesuggereerde tariefsmatiging harmonieus te doen aansluiten bij de vrijstellingen aan de voet zou op de 10 pct. nog een bedrag, corresponderende met deze vrijstellingen (dus bedragen van ca. f 100 tot f 200), in mindering moeten komen. Ook een maximum voor de vermindering bv. van $\frac{3}{5}$ van het normale tarief ware te overwegen. De hier aan het woord zijnde leden wilden erkennen, dat vermogensbezit grotere draagkracht aangeeft. Door een plafond in het tarief van de vermogensbelasting aan te brengen als hier gesuggereerd zal echter beter met de werkelijke draagkracht rekening worden gehouden dan in het huidige stelsel het geval is.

Hoewel dient te worden aangenomen, dat geen totaal bevredigende theoretische beschouwing omtrent de rechtsgrond voor de vermogensbelasting is te geven, spraken verschillende leden als hun oordeel uit, dat de door de bewindslieden gegeven benadering in voldoende mate de handhaving van een vermogensbelasting fundeert.

Hiervan uitgaande rees bij hen toch de vraag, of voldoende verantwoord kan worden genoemd, dat het niet te lage tarief ook wordt geheven, wanneer van opbrengst geen sprake is. In dit geval immers wordt het vermogen zelf aangetast. Zou het daarom niet aan te bevelen zijn, dat een in deze belasting opgelegde aanslag niet behoeft te worden voldaan, indien en voorzover geen inkomsten van het vermogen genoten worden?

Hoewel in het onderhavige ontwerp meer dan in de thans geldende bepalingen rekening wordt gehouden met de bijzondere betekenis van aanspraken terzake van ziekte, oude dag enz. (memorie van toelichting, blz. 6, rechterkolom), blijft, aldus deze leden, een zekere discriminatie bestaan. Immers de vermogensbezitter, die op andere dan de in artikel 8 genoemde wijzen in deze gevallen voorziet, blijft verstoken van bedoelde vrijstellingen. Moet in deze gevallen niet gesproken worden van een (uitgesproken) voorkeur van de bewindslieden voor een bepaalde wijze, waarop men te dezer zake voorzieningen treft? En zo ja, achten de bewindslieden dit dan verantwoord?

Voorts wilden deze leden gaarne van de bewindslieden vernemen, welke economische waarde de rechten vertegenwoor-

digen, die een werknemer met een gezin van drie kinderen en een loon beneden de loongrens ontleent aan zijn arbeidsovereenkomst, zo mogelijk gespecificeerd naar de verschillende sociale verzekeringen.

Wellicht ten overvloede merkten deze leden tenslotte op, dat het bij de behandeling van sommige artikelen van het Ontwerp van wet op de inkomstenbelasting 1960 opgemerkte mutatis mutandis ook geldt met betrekking tot bepaalde artikelen van het onderhavige ontwerp. Met name werd hierbij gedacht aan de artikelen 1, 2, 5, 8 en 19.

De Commissie stelde tenslotte de vraag, of het geen overweging zou verdienen om ook in dit ontwerp een procedure te introduceren, die de aanpassing van vaste bedragen vergemakkelijkt dan wel door koppeling aan enig indexcijfer „automatisch” tot stand doet komen.

HOOFDSTUK I

Belastingplicht

Artikel 2. Met betrekking tot lid 2 van dit artikel merkten vele leden het volgende op. Het is de bedoeling van deze bepaling om te voorkomen dat de buiten ons land verblijvende Nederlanders, die op grond van het volkenrecht niet geacht worden te wonen in het land waar zij feitelijk verblijven, fiscaal in een niemandsland vertoeven. Deze bedoeling is echter in de onderhavige bepaling niet tot uitdrukking gebracht en het is daarom twijfelachtig, of zij wel geheel juist geformuleerd is. Deze leden wilden gaarne vernemen, of het ondenkbaar is, dat buiten het Rijk Nederlanders wonen, die in dienst zijn van Nederlandse publiekrechtelijke lichamen, doch die in het land waar zij verblijven niet onder de volkenrechtelijke extraterritorialiteit vallen. Wanneer zich dergelijke gevallen voordoen, schiet de bepaling, met welke strekking de hier aan het woord zijnde leden zich konden verenigen, door haar formulering haar doel voorbij.

HOOFDSTUK II

Voorwerp van de belasting bij binnenlandse belastingplichtigen

Artikel 4. Vele leden verklaarden in te stemmen met de nieuwe richting, waarin de tekst van artikel 4, lid 1, het zaaksbegrip en lid 2 het schuldenbegrip tracht te vinden. Tegen de concrete redactie van deze bepalingen hadden zij bezwaar.

Zij begonnen hun beschouwingen met opmerkingen over artikel 4, lid 1. Terwijl de voorgestelde wettekst een duidelijke aanwijzing vormt voor een economisch georiënteerd zaaksbegrip, volgt de memorie van toelichting echter merkwaardigerwijze weer de op het civiele recht gebaseerde rechtspraak van de Hoge Raad. De hier aan het woord zijnde leden sloten zich wat dit betreft aan bij de zorgvuldig gemotiveerde conclusie van de Commissie voor de Vermogensbelasting uit de Vereniging voor Belastingwetenschap (Geschrift nr. 102, blz. 11), dat „in beginsel geen houdbaar motief pleit voor het verankeren van het vermogensbegrip aan een burgerrechtelijk criterium”. Ook prof. mr. K. V. Antal (Fiscaal Arrestenboekje, 2de druk, blzz. 145—147) heeft zich uitvoerig gemotiveerd met deze conclusie verenigd. Het volgen van het civielrechtelijk criterium leidt er immers toe, dat enerzijds bepaalde factoren van draagkracht ten onrechte niet meetellen, terwijl anderzijds soms evenzeer ten onrechte belast wordt hetgeen geen element van draagkracht is. Voorbeelden zijn gegeven in de zojuist genoemde publikaties. Een ander bezwaar van het volgen van een civielrechtelijke interpretatie van het zaaksbegrip ligt in het feit, dat aldus een verschil in behandeling ontstaat tussen de contribuabelen. De memorie van toelichting wijst erop, dat bij een civielrechtelijke interpretatie de goodwill niet belast wordt als afzonderlijke zaak.

De hier aan het woord zijnde leden merkten op, dat indien de goodwill behoort tot een n.v. met niet ter beurse geno-

teerde aandelen via de schatting daarvan de goodwill wel degelijk mede belast kan worden. Op grond van artikel 9, lid 2, kregen deze leden de indruk — zij zouden gaarne vernemen, of deze juist is; de bepaling van artikel 4, lid 5, was hun in dit verband niet duidelijk —, dat bij de waardering van het bedrijfsvermogen van eenmanszaken en vennootschappen onder firma de goodwill wel mee zou tellen, terwijl de memorie van toelichting (blz. 8) doet vermoeden, dat dit niet het geval zal zijn met de in de vrije beroepen aanwezige goodwill, ook voorzover deze overdraagbaar is. De hier aan het woord zijnde leden konden niet inzien, waarom het billijk zou zijn de goodwill wél te belasten in verband van de n.v.'s, eenmanszaken en vennootschappen onder firma, doch niet in dat van de vrije beroepen. Voor het geval artikel 9, lid 2, echter niet mee zou brengen het belasten van de goodwill van eenmanszaken en vennootschappen onder firma, dan wordt naar het oordeel van deze leden geen onderlinge billijkheid bereikt bij het waarderen van enerzijds incurante aandelen en van anderzijds het bedrijfsvermogen van eenmanszaken en vennootschappen onder firma. Indien in bepaalde gevallen de goodwill niet belast moet worden op grond van overwegingen van praktische aard — hetgeen een vraagstuk is van geheel andere orde dan dat van het wezenlijke zaaksbegrip —, dan moet de wetgever een speciale vrijstelling opnemen. De in de memorie van toelichting (blz. 8) daartoe gevolgde methode n.l. het betuigen van instemming met de op dit punt thans bestaande rechtspraak en het uitspreken van de wens, dat deze, ook indien zij overigens zou veranderen, nu net op dit ene onderdeel behouden zal blijven, is juridisch niet fraai en bovendien vrijwel zeker niet doelmatig.

Ten aanzien van het begrip schulden kunnen, aldus deze leden, overeenkomstige beschouwingen worden gehouden. Het koppelen van het schuldenbegrip aan het civiele recht (hetgeen in artikel 4, lid 2, gebeurt door het bezigen van het woord „verplichtingen”), maakt dat in bepaalde gevallen factoren, die de draagkracht verminderen, ten onrechte niet meetellen. Verwezen werd naar de gevallen, genoemd door prof. mr. K. V. Antal op blzz. 155 e.v. van de genoemde publikatie. Evenals dit ten aanzien van de bezittingen het geval is, kan men ook ten aanzien van een civielrechtelijk gefundeerd schuldenbegrip wijzen op een ongelijkheid in behandeling van de contribuabelen. De uitsluitend morele pensioenverplichtingen tellen immers wel mee, wanneer het gaat om de waardering van een pakket incurante aandelen, doch niet bij de waardering van het bedrijfsvermogen van een eenmanszaak of vennootschap onder firma.

De hier aan het woord zijnde leden waren voorts van mening, dat het minder gelukkig is het begrip zaken te omschrijven door de toevoeging, „waaraan in het economische verkeer waarde kan worden toegekend”.

Er zijn nu eenmaal zaken, welke bepaald de draagkracht verhogen, terwijl zij toch aan het economisch verkeer onttrokken zijn, omdat zij niet verhandeld kunnen worden. Men denke bv. aan het recht van gebruik en bewoning en aan al dan niet statutair geblokkeerde aandelen.

Zij waren van mening, dat de door hen gereleveerde bezwaren n.l. de onjuiste koppeling aan het civiele recht van de bezittingen en de schulden en de onjuiste toevoeging in artikel 4, lid 1, vermeden zouden kunnen worden door een formulering, die zoveel mogelijk zou aansluiten bij die van de Hoge Raad in het arrest van 5 oktober 1916 (B. 1439) en die bv. zou kunnen luiden: „Tot de bezittingen en schulden wordt gerekend datgene, wat in economische zin onder vermogen wordt verstaan”.

In deze formulering, die alle latente fiscale claims omvat, is lid 3, dat zich ten onrechte tot enkele fiscale claims beperkt, eveneens overbodig geworden.

Vele andere leden zouden gaarne nader ingelicht worden aangaande de omschrijving van de begrippen „bezittingen” en „schulden”.

Onder bezittingen worden verstaan zaken, waaraan in het economisch verkeer waarde kan worden toegekend. Hoe kan zulk een waarde geacht worden te bestaan in gevallen, waarin het vermogensbestanddeel zoals een recht van gebruik of be-

woning juridisch niet vervreemdbaar is? Anders gezegd: hoe kunnen deze vermogensbestanddelen onder het voorgestelde vermogensbegrip worden gebracht?

De Hoge Raad, zo gingen deze leden voort, heeft beslist, dat goodwill voor de vermogensbelasting niet als een afzonderlijke zaak belastbaar is. Op deze rechtspraak is veelvuldig kritiek uitgeoefend.

Welke ook de juridische overwegingen zijn geweest, een feit is, dat de fiscale beoordeling van goodwill voor de vermogensbelasting hierdoor een andere is dan die, welke voor de inkomstenbelasting is aanvaard. Goodwill wordt immers zonder voorbehoud begrepen onder zaken in de zin van artikel 8, Besluit op de inkomstenbelasting 1941, zodat op gekochte goodwill in beginsel afschrijving mogelijk is. Het kwam deze leden in principe wenselijk voor, dat goodwill ook onder de belastbare vermogensbestanddelen wordt begrepen. In dit verband wezen zij ook op het rapport van de Commissie voor de Vermogensbelasting, opgenomen in de Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap onder nr. 102, waarin uitvoerig wordt betoogd, dat goodwill behoort te worden beschouwd als een „bezitting“, dat wil zeggen als een „zaak“, waaraan in het economische verkeer waarde kan worden toegekend“, de omschrijving, die artikel 4 van het ontwerp geeft.

In de memorie van toelichting wordt erkend, dat „bij de geldende uitlegging een economische waarde, welke ongetwijfeld van betekenis is voor iemands draagkracht, uit de heffingsgrondslag wordt geëlimineerd“, maar tegen dit nadeel zou het voordeel opwegen, dat niet telkenjare zich het nadeel van de noodzaak ener taxatie zou voordoen. Naar aanleiding hiervan wezen deze leden op het betoog van genoemde commissie, dat de schattingsmoeilijkheden bij incurante aandelen vaak groter zijn dan bij goodwill (blz. 32). In menig geval zou men bij de schatting van de waarde van incurante fondsen zelfs nog bovendien tenvolle geconfronteerd worden met de noodzaak tot het verrichten van een goodwillwaardering. Op grond van deze opmerkingen der commissie zouden deze leden gaarne vernemen, op welke feiten de bewindslieden hun mening gronden, dat de schattingsmoeilijkheden terzake van goodwill zóveel groter zijn dan die terzake van incurante fondsen, dat als gevolg van dit verschil de schatting van de waarde van goodwill in tegenstelling tot die van incurante fondsen geacht moet worden onoverkomelijke bezwaren op te leveren.

Zou het, vroegen deze leden voorts, naar de mening van de bewindslieden mogelijk zijn te dezen verschil te maken tussen gekochte en zelf gekweekte goodwill?

De maatstaven verkoopwaarde en geldswaarde zijn, zo merkten deze leden tenslotte op, in het ontwerp vervangen door één criterium, dat omschreven wordt als de waarde, welke aan het vermogensbestanddeel in het economische verkeer kan worden toegekend. Zij konden de poging verstaan om aan het waardebegrip een objectiever karakter te geven dan thans aan het begrip geldswaarde wordt toegekend, maar zij waren niet geheel zeker van de consequenties, die de invoering van het nieuwe criterium zal hebben. Zij vroegen de bewindslieden ter nadere verduidelijking een aantal gevallen te omschrijven, waarin de toepassing van het nieuwe criterium naar hun mening tot een andere uitkomst zal leiden dan de aanwending van de huidige criteria verkoopwaarde en geldswaarde.

Verschillende leden wezen erop, dat het onderhavige artikel de mogelijkheid openlaat, dat het schuldenbegrip in fiscale zin zich kan verwijderen van het schuldenbegrip in civielrechtelijke zin. De vraag rees bij hen, waarom deze ontwikkeling mogelijk moet zijn in tegenstelling tot die met betrekking tot het bezittingenbegrip.

Toegegeven kan worden, dat de voorgestelde terminologie gelukkiger is dan de thans geldende, hoewel het voor een groot deel van de rechtspraak zal afhangen, of het gestelde doel zal worden bereikt. Oorspronkelijk toch had het begrip geldswaarde een objectieve inhoud, dat echter toch een subjectieve inslag heeft verworven, omdat naderhand een zeker verband werd gelegd met de persoon van de belastingplichtige. Naar de mening van de hier het woord voerende leden stelt de memorie van toelichting dan ook wel erg resoluut, dat geldswaarde identiek is aan subjectieve gebruikswaarde.

Te betreuren valt, dat de bewindslieden, nu zij er reeds zo dicht bij waren, kennelijk het begrip marktwaarde niet hebben durven invoeren. Vandaar dat aan de voorgestelde norm „waarde in het economische verkeer“ het bezwaar kleefte, dat voor de zaken, waarvoor geen „markt“ is, een waardebepaling bijzondere moeilijkheden zal opleveren. De redenering in de memorie van toelichting nl. „het incidentele subjectieve waardeoordeel van de aanbieder en de weinige potentiële kopers“, waaraan „grotere betekenis moet worden toegekend“, is toch weinig reëel. Als een tweede Diogenes zal een aangever potentiële kopers moeten trachten op te sporen met in de meeste gevallen een even gering succes als zijn grote voorganger bij diens zoeken.

Tenslotte vroegen deze leden, waarom niet de mogelijkheid is geopend tot minnelijke waardering te komen ingeval er verschil van mening is tussen belastingplichtige en fiscus bv. terzake van de waarde van incurante aandelen.

Met betrekking tot het in aanmerking nemen van latente belastingsschulden, zoals voorgesteld wordt in de leden 3 en 4 van dat artikel, werd het volgende te berde gebracht.

Vele leden juichten op zichzelf toe, dat een voorstel gedaan wordt om op een bepaalde wijze rekening te houden met latente fiscale verplichtingen. Blijkens hun beschouwingen inzake de leden 1, 2 en 3 van het onderhavige artikel zijn zij van mening, dat in beginsel alle fiscale claims bij de berekening van de vermogensbelasting in aanmerking behoren te worden genomen. Aangezien zij daartoe strekkende voorstellen reeds hiervoor hebben geformuleerd, beperkten zij zich te dezer plaatse tot een beschouwing omtrent de grootte der voorgestelde norm en de dwingende formulering daarvan.

Het is zonder meer duidelijk, zo merkten zij op, dat deze norm veel te laag is in praktisch alle gevallen, waarin het gaat om een bate, die in het jaar, waarop de vermogensbelasting betrekking heeft, in de inkomstenbelasting zal worden betrokken. Men denke bv. aan de in artikel 7, letter c, niet uitgezonderde termijnen van inkomsten. Het te verwachten nominale bedrag van de inkomstenbelasting dient hier als schuld te gelden. Doch ook bv. in de gevallen, waarin de fiscale claim berust op de aanwezigheid van stille of geheime reserves in bedrijfsmiddelen, die niet de bestemming hebben om te worden vervreemd, is een waardering dezer claim op 20 pct. veel te laag. Als gevolg van het feit, dat de fiscale afschrijvingen worden berekend op basis van de lagere boekwaarde in plaats van over de hogere werkelijke waarde, betaalt de contribuabele ieder jaar een deel van de latente belastingsschuld. Leek het de hier aan het woord zijnde leden dus op zichzelf niet twijfelachtig, dat de bewuste claims met een fixum van 20 pct. veel te laag worden gehonoreerd, zo waren zij uiteraard niet in staat om daar tegenover een ander steeds wel goed fixum te stellen. De gevallen vertonen immers een grote variatie, daar de druk van een fiscale claim van diverse factoren afhankelijk is, die van geval tot geval zeer verschillend kunnen zijn; men denke bv. slechts aan de verschillen in inkomensgrootte en gezinssamenstelling der contribuabelen alsmede aan de verschillen in het moment, waarop de bewuste claims opeisbaar zullen worden. Wanneer de wetgever een norm wil formuleren, dan lijkt 40 pct. (het tarief waartegen naar de nieuwe regeling de meeste onder artikel 48 vallende baten, waaronder ook diverse waarop zg. fiscale claims rusten, zullen worden afgerekend) een juistere schatting.

Deze 40 pct. dient dan echter niet als een fictie, doch als een door inspecteur en contribuabele weerlegbaar vermoeden te worden geformuleerd. De hier aan het woord zijnde leden drongen er met klem op aan deze beide wijzigingen aan te brengen.

Vele andere leden hadden bezwaren tegen de hier voorgestelde aftrek van latente belastingen. Zij wezen op de leer van de Hoge Raad, dat deze aftrek niet is toegestaan, zolang de omstandigheden, waaraan de wet het ontstaan van de belastingsschuld verbindt, nog niet aanwezig zijn; de verwachting, dat vroeg of laat een schuld zal ontstaan, levert naar het oordeel van de Hoge Raad geen schuld op ten laste van de belastingplichtige in de zin van artikel 8 van de Wet op de

vermogensbelasting 1892. Deze leden waren van oordeel, dat dit stelsel, dat alleen met vaststaande feiten en niet met verwachtingen rekening houdt, het juiste is.

Ook mag niet uit het oog worden verloren, meenden deze leden, dat de stille reserves hun bijzonder karakter als reserve ontlenuen aan het feit, dat de eigenaar bij het ontstaan van deze reserves niet onmiddellijk inkomstenbelasting behoefde te betalen. Dat het gebruik maken van deze faciliteit vervolgens recht zou behoren te geven op een aftrek van het belastbare vermogen, vermochten deze leden niet in te zien.

Gaarne zouden deze leden de zienswijze van de bewindslieden vernemen aangaande het volgende. Het aftrekbare bedrag ter grootte van 20 pct. van de stille reserves wordt geacht geen deel uit te maken van het vermogen. Intussen zijn deze 20 pct. in het vermogen van de onderneming aanwezig. Wordt dit deel van de stille reserves door de bewindslieden als vermogen beschouwd, dat belastingtechnisch beoordeeld aan de overheid toebehoort? Maar de ondernemer oefent zijn bedrijf ook met behulp van dit deel der stille reserves uit en met behulp daarvan vergroot hij zijn inkomsten. Moet juist worden geacht, dat de aldus verworven extra-inkomsten zonder enige beperking aan de ondernemer toevloeien, terwijl hij toch in de ontworpen constructie in wezen met overheidsgelden opereert? Is deze consequentie in aanmerking genomen?

De voorgestelde regeling terzake van de aftrek van latente inkomstenbelastingsschuld wordt in de memorie van toelichting min of meer gemotiveerd met een verwijzing naar de rechtspraak van de Hoge Raad terzake van de waardering van incurante fondsen. Het kwam deze leden echter voor, dat de Hoge Raad het in aanmerking nemen van latente inkomstenbelastingsschuld alleen in die gevallen toelaatbaar acht, indien tot het uitdelen van de reserves enige noodzaak bestaat dan wel anderszins zodanige uitdeling waarschijnlijk is te achten, met andere woorden, indien het gaat om op handen zijnde gebeurtenissen. Het was deze leden niet duidelijk, hoe de bewindslieden deze rechtspraak als uitgangspunt kunnen nemen voor een betoog, dat uitloopt op de verdediging van een aftrek van latente belastingsschuld in gevallen, waarin het tijdstip van het ontstaan der belastingsschuld volstrekt onbekend is, ja zelfs geen redelijke mate van zekerheid bestaat, dat deze schuld ooit zal ontstaan.

Op grond van een en ander gaven deze leden de bewindslieden in overweging het ontwerp in dier voege te wijzigen, dat zg. latente inkomstenbelastingsschuld terzake van stille en fiscale reserves niet als een negatief vermogensbestanddeel wordt beschouwd.

Met betrekking tot de overeenkomstige regeling, die is voorgesteld ten aanzien van de inkomstenbelasting, welke verschuldigd zal zijn over nog niet verschenen termijnen van in het privévermogen opgenomen stamrechten, vroegen deze leden zich voorts af, of zulk een stelsel niet een ongemotiveerde uitzonderingspositie schept. Ten aanzien van alle overige vermogensbestanddelen, die telken jare opnieuw inkomsten opleveren, geldt, dat met de inkomstenbelasting, welke in de toekomst verschuldigd zal zijn terzake van die inkomsten, bij de bepaling van de grootte van het vermogen geen rekening wordt gehouden. Wordt de uitzonderingspositie voor stamrechten voorgesteld, omdat dit vermogensbestanddeel in zoverre van bijzondere aard is, dat er telken jare bij de betaling der termijnen op wordt ingeteerd? Of wordt zij als een zekere compensatie voorgesteld, omdat de verplichting tot het betalen van inkomstenbelasting over de volle termijnen inhoudt, dat niet alleen over het rentebestanddeel belasting wordt betaald? Maar mocht dat het geval zijn, waarom wordt deze aftrekregeling dan niet voor alle lijfrenten voorgesteld? Een uitvoeriger motivering dan in de memorie van toelichting vervat zouden deze leden gaarne van de bewindslieden ontvangen.

Verscheidene leden spraken als hun mening uit, dat de forfaitaire aftrek van 20 pct. in vele gevallen te laag, doch soms ook te hoog kan zijn. Gevraagd werd, of het niet verkieslijk zou zijn het genoemde percentage als norm aan te houden en voor beide partijen tegenbewijs tegen het wettelijk vermoeden open te laten.

Verscheidene leden sloten zich bij dit betoog aan.

Latente belastingverplichtingen dienen, zo gingen de eerder aan het woord zijnde verscheidene leden voort, bij waardering van incurante aandelen mee te tellen. Bij aanvaarding van de nadere definitie van „de waarde”, bij de bespreking van artikel 9 aangegeven, zouden ook bij waardering van incurante aandelen de latente belastingverplichtingen in aanmerking genomen moeten worden. Kunnen de bewindslieden deze opvatting delen?

De vele hiervoor het woord voerende leden gingen nader in op de aftrek van latente belastingen in verband met waardering van incurante aandelen. De bewindslieden, zo betoogden deze leden, geven met zoveel woorden te kennen (memorie van toelichting, blz. 7), dat zij zich achter de jurisprudentie van de Hoge Raad stellen, wanneer dit college beslist, dat in beginsel niet toelaatbaar is rekening te houden met latente inkomstenbelastingsschuld ingeval van waardering van incurante aandelen. Het daarbij gebezigde argument is, dat de waarde van een incurant fonds naar economische maatstaven moet worden bepaald (artikel 4), want „alle factoren, welke een vermogensbestanddeel als zodanig betreffen, komen uit dien hoofde bij de bepaling van het vermogen in aanmerking”.

Dit standpunt achtten deze leden niet consequent met betrekking tot het wel toestaan van latenties in artikel 4. Ook daar spelen de latenties geen rol bij de economische waarde van het vermogensbestanddeel. Bij de waardering van een incurant aandeel naar intrinsieke waarde wordt door het juridische omhulsel van het bedrijf heengekeken. Er wordt alsdan naar het bedrijf als zodanig gekeken en de vermogensbestanddelen worden als zodanig gewaardeerd inclusief de stille en open reserves. Ook hier zou dan consequent tenminste met de latenties drukkende op de stille reserves rekening moeten worden gehouden.

De argumentatie, welke de bewindslieden bezigen bij het toestaan van latenties in artikel 4, kan eveneens bij de waardering van incurante fondsen naar intrinsieke waarde worden gebruikt. „Er zijn echter ook andere gevallen aanwijsbaar, waarin de in de toekomst verschuldigd wordende inkomstenbelasting wordt gevoeld als een factor, welke bepaaldelijk een drukkende invloed uitoefent op de vermogenspositie van de belastingplichtige. Dit doet zich met name voor, indien stille reserves en fiscale reserves aanwezig zijn in een tot het vermogen behorende onderneming, alsmede in het geval dat stamrechten van het privévermogen deel uitmaken”. „Aangezien de inkomstenbelasting in deze gevallen in ieder geval verschuldigd zal worden, hetzij door de belastingplichtige, hetzij door zijn rechtsopvolger, is het niet verantwoord deze factor bij de bepaling van de in het vermogen gelegen draagkracht terzijde te laten” (memorie van toelichting, blz. 7, rechterkolom).

Dat de waardering van een incurant aandeel plaatsvindt naar economische maatstaven achtten zij juist, mits met het subjectieve element te weten de latenties eveneens rekening wordt gehouden. Dit subjectieve element mag niet verwaarloosd worden bij een subjectieve heffing als de vermogensbelasting is. Met de door de belastingplichtige of zijn rechtsopvolgers verschuldigde inkomstenbelasting dient daarom rekening gehouden te worden. Men stelt weleens, dat met de latenties bij een incurant aandeel geen rekening mag worden gehouden, omdat in het economische leven de waarde bv. van een huis niet bepaald wordt door subjectieve elementen. Dit is naar de mening van deze leden niet juist. In de privé-sfeer treden namelijk bij de vervreemding van een huis geen fiscale gevolgen op. In de bedrijfssfeer (in de inkomstenbelasting) wordt met de latente wel rekening gehouden (artikel 4).

Bij een incurant aandeel (een aandeel behorende tot een aanmerkelijk belang) treden wel inkomstenbelastinggevolgen op te weten heffing van 20 pct. over het verschil tussen vervreemdingsprijs en verkrijgingsprijs en de inkomstenbelastingclaim bij liquidatie te zijner tijd. Bij inkoop door de n.v. zelf wordt naar het progressieve tarief geheven. De persoon van de eigenaar van een huis heeft nagenoeg geen invloed op de waarde van het huis. Bij een incurant aandeel is dit echter wel het

geval; een positieve rol, wanneer de eigenaar tevens directeur is, en wellicht een negatieve rol, wanneer hij dat niet is.

Bij een incurant aandeel spelen nog vele andere factoren een rol, welke zich bij belegging in een huis niet voordoen bv. de marktsituatie van het bedrijf, de vraag naar het produkt, de algemene economische politiek.

Dat het vraagstuk van waardering van incurante aandelen belangrijk is, kan niet afgemeten worden aan de weinige procedures terzake. De belastingplichtigen, de arresten van de Hoge Raad kennende, zien geen heil meer in een procedure. De Hoge Raad ziet zich echter gebonden aan de tekst van de huidige Wet op de vermogensbelasting 1892. Het is daarom van belang, dat thans ter gelegenheid van de invoering van een nieuwe wet dit punt de aandacht krijgt, die het verdient. In de praktijk wordt men vele malen geconfronteerd met de cumulatie van de niet aftrekbaarheid van de inkomstenbelastinglatentie voor de vermogensbelasting en het successierecht. Door deze cumulatie wordt het voortbestaan van de naamloze vennootschap, waarvan aandelen in het vermogen voorkomen, in ernstige mate bedreigd.

De moeilijkheden met waardering van incurante fondsen ontstaan meestal in die gevallen, waarin de fondsen tot een aanmerkelijk belang behoren. De latentie bestaat in die gevallen uit een heffing van 20 pct. bij vervreemding van het verschil tussen vervreemdingsprijs en verkrijgingsprijs, progressieve heffing bij inkoop van deze aandelen door de n.v. en een latente claim wegens inkomstenbelasting, verschuldigd bij liquidatie van de n.v. Inkoop van aandelen vindt onder het Besluit op de inkomstenbelasting 1941 weinig plaats en zal onder de Wet op de inkomstenbelasting 1960 nog minder plaatsvinden, zodat de kans, dat progressieve heffing bij inkoop zal plaatsvinden, verwaarloosd kan worden.

De latente claim wegens liquidatie wordt, naar deze leden voorkwam, niet als drukkend gevoeld. Resteert derhalve de latentie van 20 pct. bij vervreemding.

Gezien het feit, dat met een aftrek van 10 pct. wegens incurantheid veelal wel rekening wordt gehouden bij waardering naar rendementswaarde en rentabiliteitswaarde, kwam het deze leden niet onredelijk voor een aftrek toe te passen van 30 pct., indien aandelen naar intrinsieke waarde moeten worden gewaardeerd.

Indien op deze wijze en voor de vermogensbelasting en voor het successierecht rekening wordt gehouden met latenties, is op een eenvoudige wijze tegemoetgekomen aan gerechtvaardigde verlangens.

In dit verband merkten verschillende leden op, dat het hun nuttig voorkwam als regels werden gegeven voor de waardering van incurante activa. Het streven naar eenvoud is uitermate te waarderen, doch de eis van bruikbaarheid mag daardoor niet in het gedrang komen. Enige richtlijnen op dit punt zouden de bruikbaarheid sterk vergroten. Achten ook de bewindslieden niet aan te bevelen om in elk geval alsnog een regeling op te nemen inzake de waardering van incurante aandelen?

Naar de mening van deze leden is het redelijk met latente belastingschulden rekening te houden. Toch valt moeilijk te ontkennen, dat het beginsel van de vermogensbelasting geweld wordt aangedaan. Persoonlijke omstandigheden van de belastingplichtige spelen in het jaar van heffing een zo grote rol, dat redelijkerwijs niet mogelijk is het bedrag der schuld ook maar enigszins concreet te benaderen. Bovendien is deze aftrek een duidelijke uitzondering op het uitgangspunt, dat schulden worden geaccepteerd, indien en voorzover daaraan in het economische verkeer waarde kan worden toegekend.

Hetzelfde geldt, aldus de hier aan het woord zijnde leden, ten aanzien van de stamrechten, al is hier de tegemoetkoming meer op haar plaats, omdat het heffen van vermogensbelasting over stamrechten op zichzelf toch al een wankel zaak is.

In verband met de niet geheel duidelijke wetteksten zouden deze leden een nadere en uitvoerige uiteenzetting inzake de inhoud van het hier gebezigde begrip „in het vermogen van een onderneming van de belastingplichtige begrepen reserves” op prijs stellen. Met name zouden zij gaarne vernemen, of de bij

veehouders voorkomende reserve, welke op populaire wijze wordt aangeduid met K.N.O.R., eveneens onder deze reserves kan worden gerangschikt.

Tenslotte vroegen zij, of het niet wenselijk geacht moet worden, dat ook de fiscale claim op een aanmerkelijk belang alsnog als schuld wordt toegelaten.

Artikel 6. De regeling, welke ten aanzien van vruchtgebruik van blote eigendom is ontworpen, zal vermoedelijk het werk van de belastingdienst verlichten. Vele leden vroegen zich echter af, of deze regeling voor de belastingplichtige en ook beoordeeld naar het draagkrachtbeginsel niet te grote bezwaren oplevert.

Artikel 22, lid 2, stelt de belasting op hetgeen de vruchtgebruiker verschuldigd zou zijn bij een vermogen gelijk aan dat, waarvan hij het vruchtgebruik heeft.

De voorgestelde regeling houdt in, dat de vrijstellingen, die de wet toekent, niet meer op beide belastingplichtigen, maar slechts op één van hen, de vruchtgebruiker, van toepassing zijn. Voorts zal, indien de waarde van het met vruchtgebruik belaste vermogensbestanddeel onder de grenzen, genoemd in artikel 14, blijft, noch de vruchtgebruiker, noch de blote eigenaar, ongeacht de omvang van het overige deel van hun vermogen, terzake van hun rechten vermogensbelasting behoeven te betalen. Daarenboven houdt deze regeling in, dat de grootte van het belastingbedrag, dat de blote eigenaar moet betalen — een derde deel van het totaal —, mede wordt beïnvloed door de grootte van het bedrag, waar de vruchtgebruiker ingevolge artikel 14 zijn vermogen voor de berekening van de belasting mee mag verminderen. Van de wenselijkheid een dergelijke constructie, die zoeer van de algemene regels afwijkt, in te voeren waren deze leden niet overtuigd.

De regeling van het verhaalsrecht (artikel 22) riep bij zeer vele leden ook bedenkingen op een ander punt op. Gevolg van de voorgestelde regeling kan zijn, dat de last der vermogensbelasting op onjuiste wijze verdeeld wordt over de vruchtgebruiker en de blote eigenaar. Het verhaal ter grootte van een derde is gebaseerd op een gelijkblijvende leeftijd van elke vruchtgebruiker en wel op een leeftijd van 50 tot 55 jaren. Op deze leeftijd is de verhouding van de waarde van het vruchtgebruik tot die van de blote eigendom immers ongeveer 2 : 1 volgens de tabel, behorende bij het successierecht.

Vele van de hier aan het woord zijnde leden zouden gaarne nader ingelicht worden omtrent de motieven, die hebben geleid tot het niet meer rekening houden met de levenskansen van de vruchtgebruiker. Voorts vroegen zij, op grond van welke gegevens de bewindslieden ertoe zijn overgegaan de waarde van het vruchtgebruik juist op twee derde van de waarde van de volle eigendom te stellen.

Verscheidene leden, bij wie zich verschillende leden aansloten, meenden, dat het niet verrekenen van de belasting door de blote eigenaar zowel voor deze als voor de vruchtgebruiker weer aanleiding kan geven tot het ontstaan van kwesties voor de vermogensbelasting. Voor de vruchtgebruiker ontstaat er immers een vordering en voor de blote eigenaar een schuld. Bovendien kan een en ander ook weer problemen doen rijzen voor de inkomstenbelasting nl. door de voorgestelde rentevergoeding van 4 pct.

Vervolgens zagen zij ook nogal moeilijkheden ontstaan, als er verwisselingen plaatsvinden in het met vruchtgebruik belaste vermogen buiten medeweten van de blote eigenaar om. De mogelijkheid bestaat, dat de oorspronkelijke juridische verhouding blote eigendom—vruchtgebruik omslaat in een vordering van de blote eigenaar op de vruchtgebruiker en deze laatste volledig eigenaar wordt met een schuld aan de blote eigenaar. Gaarne zouden deze leden van de bewindslieden vernemen, welke fiscale consequenties aan deze situatie verbonden zijn.

Vershillende van de hiervoor het woord voerende leden vroegen tenslotte, waarom het onderhavige regime niet is voorgesteld ten aanzien van vermogen onder trustverband.

Artikel 7. De Hoge Raad heeft bij arrest van 24 mei 1961 (B.N.B. 1961/211) beslist, dat de vrijstelling van artikel 6,

lid 1, letter *f*, van de Wet op de vermogensbelasting 1892 niet van toepassing is op een nog niet vastgesteld tantième over een op 1 januari juist verstrekt boekjaar, zo merkten vele leden op. Bij resolutie van 14 februari 1962, no. B. 2/2871, heeft de Staatssecretaris van Financiën de ongelukkige gevolgen van dit arrest weggenomen. De hier aan het woord zijnde leden achten de door genoemde resolutie verkregen oplossing bevredigend; zij drongen er daarom op aan de tekst dezer vrijstelling (letter *c*) zo te wijzigen, dat aan de bewuste resolutie een onaantastbare wettelijke grondslag wordt gegeven.

Vele andere leden, die nog eens hadden kennis genomen van hetgeen door de Staatssecretaris van Financiën op 20 december 1961 in de Tweede Kamer hieromtrent is betoogd (*Hand.* blz. 479 en 480), uitten hun verwondering omtrent genoemde resolutie. De Staatssecretaris heeft toen toch met huns inziens klemmende argumenten zijn standpunt, dat overeenkwam met dat van de Hoge Raad, verdedigd. Een verduidelijkende toelichting te dezer zake zouden zij dan ook gaarne ontvangen.

Voorts vroegen zij, of de voorgestelde bepaling mogelijk verandering zal brengen in het bij genoemd arrest gegeven oordeel van de Hoge Raad.

Tenslotte zouden zij zo mogelijk gaarne vernemen, op welk bedrag aan tantièmes de resolutie betrekking heeft.

Verschillende leden was opgevallen, dat niet is overgenomen de vrijstelling van nog niet ingeëogste vruchten, die tenminste eenmaal in drie jaren worden ingeëogst. In de memorie van toelichting (blz. 9, rechterkolom) wordt dit gemotiveerd. Naar de mening van deze leden is het echter niet juist, dat genoemde vrijstelling uitsluitend betekenis heeft, wanneer het vermogen specifiek wordt aangegeven. Blijkens de jurisprudentie behoeft niet in alle gevallen de veldinventaris op de fiscale balans te worden geactiveerd. Voorshands oordeelden deze leden dan ook, dat deze vrijstelling alsnog dient te worden opgenomen.

Artikel 8. Als vaststaat, aldus betoogden verschillende leden, dat de maatschappelijke ontwikkeling door de voortschrijdende sociale verzorging het verschil tussen wel en niet gefundeerd inkomen verkleint, past tegenover de vrijgestelde pensioenen een ruimere mate van vrijstelling voor lijfrenten dan thans wordt voorgesteld. Waarom, vroegen deze leden, is geen aansluiting gezocht bij de maxima der ambtelijke pensioenen?

Met betrekking tot lid 1, letter *b*, van dit artikel vroegen vele leden, of het recht op een uitkering, die geen periodiek karakter draagt, ten volle buiten aanmerking zal worden gelaten. Wordt voorts het bedrag van zulk een uitkering, nadat de betaling ervan is geschied, wél als een vermogensbestanddeel beschouwd? En wordt, indien daarna met de uitgekeerde som een lijfrente wordt gekocht, welke naar haar aard overeenkomt met de eerstgenoemde periodieke uitkeringen, het recht op zulk een lijfrente weer met die periodieke uitkeringen gelijkgesteld en dus tot de aangegeven hoogte buiten aanmerking gelaten? Een en ander was vele leden niet duidelijk, op grond waarvan zij gaarne nadere toelichting zouden ontvangen.

Niet tot de bezittingen zouden behoren de rechten, die berusten op een pensioenregeling, ongeacht de waarde van deze rechten; daarentegen worden de rechten op periodieke uitkeringen en verstrekkingen terzake van invaliditeit, ziekte of ongeval, welke genoemd worden in artikel 8, lid 1, letter *b*, slechts tot beperkte bedragen vrijgesteld. Deze leden zouden een motivering door de bewindslieden terzake van dit verschil op prijs stellen. Kan voorts een motivering worden gegeven van de hoogte van even genoemde en van de in lid 2, letter *d*, vermelde bedragen?

De in lid 2 voorgestelde vrijstelling, aldus merkten vele leden op, cumuleert onbeperkt met de vrijstelling voor pensioenen uit lid 1, letter *a*. Deze leden hadden tegen deze cumulatie geen bezwaar. Wel gevoelden zij het als onbillijk, dat zij, die geen pensioenrecht hebben doch die zelf een regeling hebben gefinancierd, met een lagere vrijstelling genoegen moeten nemen dan zij, voor wie de deelname aan een pensioenregeling uit een al dan niet ambtelijke dienstbetrekking verplicht voortvloeit. De hier aan het woord zijnde leden dron-

gen er daarom op aan deze vrijstelling zover uit te breiden, dat zij overeenkomt met een normale ambtelijke pensioenregeling. Voorzover aan hen bekend zijn daar eigen pensioenen van f 14 000 en weduwepensioenen van f 8 750 zeer wel bereikbaar. In particuliere dienstbetrekking komen veel hogere pensioenen voor. Er is, aldus deze leden, geen reden om de vrijwillige spaarders zoveel slechter te behandelen dan de gedwongen spaarders.

Het kwam vele andere leden voor, dat het wenselijk is onder letter *c* eenzelfde beperking op te nemen als onder letter *e* voorkomt ten aanzien van polissen van levensverzekering ter zake waarvan een koopsom is voldaan. Hierdoor zou worden tegengegaan, dat het bedrag der te betalen vermogensbelasting wordt verminderd door het kopen van een lijfrente, die eerst na verloop van een aantal jaren ingaat.

Wordt met de bij letter *d* aangebrachte wijziging beoogd naast lijfrente, die voortvloeit uit een verzekeringsovereenkomst, ook bv. lijfrente, die is bedongen bij verkoop van een onderneming, onder de vrijstelling te laten vallen?

In artikel 6, letter *c*, van de bestaande wettelijke regeling komen de woorden „vermeerderd met pensioenen” voor. Op grond van welke overwegingen zijn deze woorden in artikel 8, lid 2, letter *d*, niet overgenomen?

De leeftijdsgrens is van 60 jaar verhoogd tot 65 jaar. De hier aan het woord zijnde leden betreunden, dat in de memorie van toelichting zelfs niet de aandacht op de voorgestelde wijziging is gevestigd zoals trouwens ook vergeleken met de bestaande wetgeving andere wijzigingen zijn aangebracht, zonder dat daarop in de memorie van toelichting werd geattendeerd. Deze leden waren van de wenselijkheid van deze verandering, nu toch in sommige gevallen pensioenen op 60-jarige leeftijd of zelfs een lagere leeftijd ingaan, vooralsnog niet overtuigd.

Ook verscheidene leden wezen erop, dat het voorgestelde artikel geen vrijstelling geeft voor een oudedagsverzorging of rampenreserve in eigen beheer. Dit achten zij een discriminatie ten ongunste van niet in dienstbetrekking werkzame belastingplichtigen.

Met de premies in lid 3 van dit artikel genoemd, worden, aldus lazen vele leden de voorgestelde tekst, premies bedoeld, die in de toekomst nog verschuldigd zullen zijn. Maar waarom worden dan in dit lid ook de rechten, genoemd in lid 2, letter *d*, vermeld, nu deze rechten betrekking hebben op ingegane lijfrenten, waarvoor dus geen premies meer verschuldigd zijn?

Verschillende leden vroegen, waarom de bepaling is opgenomen, dat premies en bijdragen terzake van vrijgestelde polissen en rechten niet tot de schulden behoren. Vooralsnog waren deze leden van oordeel, dat deze bepaling overbodig is.

Vele leden verzochten aangaande lid 5 van dit artikel de bewindslieden nader toe te lichten, waarom de hierbedoelde regelen bij ministeriële resolutie dienen te worden vastgesteld. Zij gaven vooralsnog de voorkeur aan vaststelling bij algemene maatregel van bestuur.

Verschillende leden zouden gaarne worden ingelicht omtrent de wijze, waarop de delegatiebevoegdheid zal worden gehanteerd.

Artikel 9. Vele leden verklaarden het toe te juichen, dat in lid 1 van het onderhavige artikel, zoals ook blijkt uit de memorie van toelichting, duidelijk een objectieve waarde als norm wordt aangegeven. Voorts achten zij het van grote betekenis, dat de waardenorm in beginsel voor alle objecten gelijk is. Daardoor wordt immers voorkomen, dat, zoals thans het geval is, de draagkracht die het vermogen geeft, naar verschillende maatstaf wordt gemeten al naarmate het vermogen in verschillende goederen is belegd. Waarderingsnormen met verschillende inhoud kunnen immers leiden tot een verschil in druk tussen de contribuabelen, zonder dat daar redenen voor aanwezig zijn. Dergelijke verschillen in behandeling worden door de nieuwe formulering principieel vermeden, hetgeen ten zeerste toejuiching verdient.

Nochtans vroegen de hier aan het woord zijnde leden zich af, of de nieuwe formulering wel geheel geslaagd mag heten. Ter adstructie van hun gevoelens van twijfel wezen zij op het

feit, dat door de nieuwe formulering komt te vervallen de thans voor de schulden bestaande norm van de contante waarde. Deze norm heeft echter blijkens de rechtspraak van een lange reeks van jaren uitstekend voldaan en er zijn geen redenen van principiële aard om deze in de praktijk beproefde en deugdelijk bevonden norm uit de wetgeving te verwijderen.

In wezen geldt mutatis mutandis een gelijke gedachtengang voor de waarderingsnorm van de actiefzijde als voor die van de passiefzijde van het vermogen; er is slechts één waarde nl. de contante waarde van de in de toekomst te verwachten voordelen. In die gevallen, waarin verkoop mogelijk is, hetgeen voor misschien 90 pct. of meer der gevallen opgaat, mag men aannemen, dat bedoelde contante waarde gelijk zal zijn aan de verkoopwaarde. Deze zou op het voetspoor van de hoogleraren De Langen en Antal gedefinieerd kunnen worden als „de vermoedelijke prijs bij verkoop op dat ogenblik te besteden door de beste koper, waarop mag worden gerekend, indien de verkoop op de voor het te waarden goed gebruikelijke wijze onder normale omstandigheden plaatsvindt, nadat zij op de gebruikelijke wijze is voorbereid”. In die gevallen echter, waarin verkoop niet mogelijk is (bv. het recht van gebruik en bewoning; sommige polissen van levensverzekering; statutair of contractueel geblokkeerde aandelen) zal een terugvallen op het achterliggende waardebegrip van de contante waarde van de in de toekomst te verwachten voordelen uitkomst bieden. De hier aan het woord zijnde leden konden zich dan ook niet verenigen met de beschouwingen op blz. 10, linkerkolom, van de memorie van toelichting, dat voor gevallen, waarin er geen „markt” is, aan het subjectieve oordeel van de huidige eigenaar betekenis zou moeten worden toegekend. De subjectieve waarde van de huidige eigenaar is ten aanzien van ieder object — ook het meest courante — groter dan de verkoopwaarde. Ware het anders, dan zou de eigenaar wel tot verkoop overgaan.

De hier aan het woord zijnde vele leden achtten het bepaald onjuist om in die gevallen, waarin verkoop in feite of juridisch niet mogelijk is — hetgeen nooit waardeverhogend, doch alleen waardeverlagend kan werken — terug te grijpen op het subjectieve oordeel van de huidige eigenaar, hetgeen juist tot een hogere norm zou leiden. In een dergelijk geval dient het objectieve element, dat de memorie van toelichting terecht zo op de voorgrond stelt, niet op de achtergrond te geraken, doch alleen op een voor die gevallen adequate wijze te worden benaderd. Dit geschiedt door het hanteren van de achterliggende norm van de contante waarde der in de toekomst te verwachten opbrengsten.

De hier aan het woord zijnde leden waren dan ook van mening, dat de wettelijke omschrijving de onderhavige problematiek beter zou omvatten en ook de lezer van de wettekst meer inzicht zou bieden, wanneer ten aanzien van de schulden de bestaande norm gehandhaafd zou blijven, terwijl ten aanzien van de bezittingen de verkoopwaarde vooropgesteld zou moeten worden met een terugvallen op de contante waarde der toekomstige opbrengsten voor de gevallen van onverkoopbaarheid.

Zij merkten voorts nog op, dat zij de term „waarde, welke daaraan in het economisch verkeer kan worden toegekend” weinig gelukkig achtten. Vooreerst is deze term buitengewoon omslachtig en daardoor lastig hanteerbaar. Vervolgens gaat het hier om een compleet nieuwe term, die als zodanig in de vermogensbelasting nog nooit gehanteerd is en die ook in de economische literatuur niet bekend is. Er zijn te dien aanzien twee mogelijkheden. Ofwel de Hoge Raad verklaart bij het eerste aan die term gewijde arrest de inhoud daarvan identiek aan het bekende begrip verkoopwaarde. Deze leden zouden dit een juiste interpretatie achten, doch het alsdan slechts nog te meer betreuren, dat die term dan niet in de wet staat. Ofwel de Hoge Raad zou — ten onrechte — aan die term een andere betekenis toekennen. Dat zou dus betekenen, dat er vele jaren zouden verstrijken aler in tal van arresten aan de nieuwe term enige concrete inhoud zou zijn verleend. Gezien de ongelukkige ervaringen met de huidige term geldswaarde waren de hier aan het woord zijnde leden van mening, dat het risico op hernieuwde belevenissen van overeenkomstige aard in ieder geval

vermeden dient te worden. Ook uit dezen hoofde waren zij overtuigd van het nut van het gebruik van de term verkoopwaarde, aangevuld met de term contante waarde ten aanzien van de onverkoopbare zaken en schulden.

Verscheidene leden vroegen, of de bewindslieden het er mee eens zijn, dat met waarde in lid 1 bedoeld is de verkoopwaarde volgens de hierboven weergegeven definitie van de hoogleraren De Langen en Antal.

Ten aanzien van lid 2 vroegen deze leden, of deze omschrijving ertoe zal leiden, dat aandelen aan de leden van een familie behorend als een complex worden beschouwd. Dit zou naar het oordeel van de hier aan het woord zijnde leden niet juist zijn. De waardering dient huns inziens te geschieden voor het bezit van iedere aandeelhouder afzonderlijk en wel naar de nadere gedefinieerde maatstaf aangegeven in lid 1.

Het kwam vele andere leden voor, dat de regeling terzake van de waardering van landgoederen in de zin van de Natuurschoonwet 1928, welke is opgenomen in artikel 9, lid 3, aan betekenis heeft ingeboet als gevolg van kapverboden, die eveneens de waarde drukken. Voorzover hun bekend, wordt de bestemmingswaarde van deze landgoederen thans veelal op 80 à 90 pct. van de verkoopwaarde gesteld.

Van de zijde van het Bosschap is in zijn adres van 8 februari 1962 — naar deze leden hadden begrepen — in overweging gegeven dit percentage tot 50 te reduceren; voorts meent het Bosschap, dat de bestemmingswaarde van landgoederen, die voor het publiek zijn opengesteld, moet worden gesteld op nihil. Deze leden vroegen zich af, of niet een andere regeling de voorkeur verdient. Zij dachten daarbij aan een stelsel, waarbij een ruimere vrijstelling van vermogensbelasting wordt verleend dan thans het geval is, maar waarbij de verplichting wordt opgelegd tot nabetalen, ingeval het landgoed alsnog een andere bestemming krijgt.

Het kwam deze leden tevens voor, dat het aanbeveling zou verdienen de faciliteit niet alleen toe te kennen terzake van landgoederen, maar ook terzake van andere natuurmonumenten zoals sommige heideterreinen, griendlanden enz.

Deze leden meenden voorts, dat teneinde de bestaande ruimere mogelijkheden voor naamloze vennootschappen te behouden in artikel 24 in plaats van de woorden „nagenoeg uitsluitend” de thans gebruikte term „hoofdzakelijk” dient te worden gesteld. Zij informeerden naar de overwegingen, waarop het aanbrengen van de verandering steunt.

Verscheidene leden ondersteunden het voorgaande betoog.

Artikel 10. Is de veronderstelling juist, zo vroegen verschillende leden, dat voortaan niet meer zal worden uitgegaan van de laatst opgemaakte prijscourant (altijd een uit het afgelopen jaar), maar van de prijscourant, geldende voor het tijdstip waarnaar de schatting moet geschieden, zodat deze dus ook de eerste van het nieuwe jaar kan zijn?

Artikel 11. Artikel 9 van de Wet op de vermogensbelasting 1892 stelt voor aangifte volgens de balans de volgende eisen:

1. De laatste balans moet zijn opgemaakt op een tijdstip ten vroegste uit het afgelopen belastingjaar.
2. De baten en lasten voorkomende op deze balans moeten zijn geschat naar regels, welke toepassing geen lager kapitaal-saldo oplevert dan verkregen zou zijn bij toepassing der regels in de artikelen 7 en 8 vermeld.

De ontworpen bepaling geeft twee nieuwe eisen:

1. Het boekjaar mag niet samenvallen met het kalenderjaar.
2. De belastingplichtige moet regelmatig boekhouden met geregelde jaarlijkse afsluitingen.

Verscheidene leden meenden hieruit nogal een afwijking van de bestaande toestand te moeten lezen. In dit verband rees bij hen de volgende vraag. Een balans per 31 december valt wel onder de eerste oude eis, doch niet onder de eerste nieuwe eis. Zullen dus ondernemers, wier boekjaar gelijk loopt met het

kalenderjaar, specifiek moeten aangeven? Indien deze vraag bevestigend wordt beantwoord, meenden zij, dat het ontwerp aanvulling behoeft, zodat de oude situatie op dit punt wordt gehandhaafd. Of moet geconcludeerd worden, dat aangifte volgens de balans voortaan een terugschuiven van de peildatum betekent?

Vele leden zouden het juist achten in lid 2 van dit artikel voor te schrijven, dat de sedert de aanvang van het boekjaar gemaakte winst wordt bijgeteld.

HOOFDSTUK III

Voorwerp van de belasting bij buitenlandse belastingplichtigen

Artikel 13. Vele leden merkten ten aanzien van het in lid 1, letter *b*, voorgestelde het volgende op. In de nota van 26 juli 1960 wordt gesteld, dat de aanmerkelijk-belangregeling wat betreft de inkomstenbelasting vooral om praktische redenen is opgenomen; op die grond achten de bewindslieden het niet noodzakelijk een bepaling te behouden als oorspronkelijk voorkwam in artikel 13, lid 1, letter *b*, 4^o, waardoor de in het buitenland wonende houder van een aanmerkelijk belang in een hier te lande gevestigde vennootschap deswege vermogensbelasting schuldig zou kunnen zijn. Deze leden wezen erop, dat de aanmerkelijk-belangregeling ook haar oorsprong vindt in het feit, dat de desbetreffende vennootschappen een zekere verwantschap vertonen met ondernemingen, die niet de rechtsvorm van een naamloze vennootschap hebben. Op die grond zouden zij het een verbetering achten, indien de oorspronkelijke redactie van artikel 13 op dit punt wordt hersteld.

Zal bovendien de voorgestelde regeling niet bevorderen, dat belastingplichtigen, die over aanmerkelijk-belangposities beschikken, het Rijk metterwoon verlaten teneinde aan de belastingplicht in Nederland te ontkomen?

HOOFDSTUK IV

Tarief

Artikel 14. Een belastingplichtige, die invalide is, kan aanspraak maken op een extra-vermindering ter grootte van f 20 000. Vele leden, die betwijfelden, of deze vrijstelling in een redelijke verhouding tot die van artikel 8, lid 2, letter *d*, staat, vroegen een motivering terzake van deze verhouding.

Artikel 15. De in lid 2, letter *c*, voorgestelde bepaling brengt ten opzichte van de bestaande wettelijke regeling een wijziging in die voege, dat gewezen echtgenoten, wier huwelijk na vijf jaren of langer door echtscheiding is ontbonden, vergeleken met ongehuwden op een extra-aftrek van f 7500 aanspraak kunnen maken. Bij de invoering van de verminderingen als genoemd in artikel 14 is er onder meer van uitgegaan, dat deze bedragen meer als een reserve dan als vermogen moeten worden beschouwd, op grond waarvan dan ook in dit artikel verschil is gemaakt tussen ongehuwden en gehuwden. Op grond hiervan was het vele leden niet duidelijk, waarom de vermindering, die voor ongehuwden f 22 500 en voor een echt-

paar f 30 000 bedraagt, na echtscheiding voor elk der gewezen echtelieden f 30 000 zou moeten gaan bedragen. Zij zouden gaarne vernemen, welke de rechtsgrond van de voorgestelde regeling is.

Artikel 16. Thans bepaalt de wet, dat geen aanspraak op kinderaftrek bestaat voor een kind of een pleegkind, dat zelf in de vermogensbelasting is aangeslagen. In het wetsvoorstel is deze regeling, die vele leden juist achtten, niet overgenomen. Zij verzochten de bewindslieden daarom in het voorstel de thans bestaande regeling alsnog in te voegen.

Overigens is in het voorstel de bestaande regeling in wezen gehandhaafd. Niettemin wilden deze leden opmerken, dat zij niet de redelijkheid konden inzien van de bepalingen in de Wet op de vermogensbelasting 1892, die bij de berekening van de belastbare grootte van het vermogen voor studerende kinderen twee- of driemaal een kinderaftrek van f 7500 toestaat. Zij zouden een uiteenzetting van de bewindslieden terzake van de rechtsgrond van deze regeling op prijs stellen.

HOOFDSTUK VI

Aanvullende regelingen en slotbepalingen

Artikel 24. Verschillende leden vroegen, of juist is te veronderstellen, dat de voorgestelde redactie beperkter is dan artikel 1, lid 1, van de Beschikking van de waarnemend Secretaris-Generaal van Financiën van 20 oktober 1942 (*Stb.* 222). Indien hierop bevestigend geantwoord moet worden, welke is dan de reden van deze beperking?

Aldus vastgesteld 26 juni 1962.

SUURHOFF
LUCAS
VONDELING
WELTER
VAN DE WETERING
JANSSEN
VAN LEEUWEN
PESCHAR
VAN EIJSDEN
VAN DOORN
PETERS
VAN DEN TEMPEL
VENVERLOO
BAKKER
SCHUITMAKER.